

Nederlandsch Boschbouw-Tijdschrift

Orgaan van de
Nederlandsche Boschbouwvereniging
Oprichter Dr. J. R. Beversluis

8e Jaargang

No. 7

Juli 1935

Oorspronkelijke Bijdragen

REDE VAN DEN VOORZITTER DER
NEDERLANDSCHE BOSCHBOUWVEREENIGING

Prof. Ir. J. H. JAGER GERLINGS,

uitgesproken op de Algemeene Vergadering, gehouden op
31 Mei 1935 te Steenwijk.

Wanneer ik wil trachten U een overzicht te geven van hetgeen zich sedert onze vorige vergadering op het gebied van den boschbouw in ons land heeft voorgedaan, dan wil ik beginnen met Uw aandacht te vragen voor den hout-handel.

Zooals ik U reeds in onze vorige vergadering meedeelde, hebben de mijndirectie's in het najaar 1934 besloten voor het voornaamste product onzer bosschen den overigens zeer onbevredigenden prijs van f 10.50, die reeds voor het vorige seizoen gold, voor het seizoen 1935/36 te handhaven.

Zeer bezwarend, zoowel voor mijnhouthandelaar als boscheigenaar is, dat de specificatie der diktematen voor het mijnhout, zooals de mijnen die vragen, steeds meer afwijkt van die, welke een kapbaar mijnhoutbosch oplevert.

In de contracten voor het leveringsseizoen 1935/36 is het percentage voor de dikten van 16—19 cm van 7.5 % tot 5.2 % teruggebracht en valt 19 cm geheel uit, terwijl hout met 10 cm diameter zeer weinig kan worden geleverd.

Naar verluidt, zal de maximumdikte voor de volgende contracten nog meer dalen. De beteekenis hiervan is, dat de mijnhouthandelaren bij voorkeur jonge bosschen koopen, omdat de oudere te veel hout bevatten, dat voor mijnhout te zwaar is en waarvoor op dit oogenblik zeer moeilijk een andere afzetmogelijkheid is te vinden. Een en ander zal onafwendbaar leiden tot een verlaging van den omloop voor dezen, voor ons land zoo belangrijken, vorm van bosch-cultuur.

Bij de in het vorige vellingsseizoen gehouden houtverkoopingen vond het boerengeriefhout, wanneer het aanbod niet te groot was, plaatselijk bij gehandhaafden prijs op vrij bevredigende wijze koopers. Anders was het met klaver-

ruiterstokken en ook met het lichte hout voor de tuinbouw-streken.

Naar het zware grovedennen-, eiken- en beukenhout was wederom weinig vraag, eensdeels door steeds teruglopende behoefte doch vooral door den invoer uit het buitenland, vooral van gezaagd loofhout tegen afbraakprijzen.

In 1934 bedroeg de invoer voor het ronde eikenhout 7% minder dan die in 1932, maar naar de waarde daalde de invoer met 19%, en over de eerste 4 maanden van 1935 met 37,7% van die van 1932.

Voor het gezaagde eikenhout steeg de invoer daarentegen over dezelfde jaren met 5,4% bij een daling van de waarde met 24%, terwijl deze in de eerste 4 maanden van dit jaar 36,3% lager was dan in 1932.

Het eikenbestekhout kan thans kant en klaar uit het buitenland worden betrokken voor f 45.— à f 50.— per m³ franco plaats van bestemming en het eiken rondhout voor ± f 24.— per m³.

Voor het beukenhout valt een toename van den invoer in 1934 te constateeren van 16,8% bij een waardedaling van 17,6% over 1934 en 19,7% van den prijs in 1932 over de eerste 4 maanden van dit jaar, terwijl de invoer van gezaagd beukenhout van 1932 tot 1934, ondanks de voortdurend afnemende behoefte, toenam met niet minder dan 87,2% bij een daling van de waarde met 22,6% terwijl de waarde in dit jaar in vergelijking met 1932 36,2% lager ligt.

Is het te verwonderen, dat ons beukenhout thans helaas zoo goed als onverkoopbaar is?

Met het populierenhout is het nog veel ongunstiger gesteld; de invoer daarvan bedroeg in 1934 niet minder dan 3797 ton, tegen 948 ton in 1933 en 1401 ton in 1932; een toename dus met ruim 300% in 1934 vergeleken met 1933 en een daling der waarde van f 17,84 per ton in 1932 tot f 15,28 in 1934 en f 11,01 in de eerste 4 maanden van 1935.

Tegenover dezen invoer handhaafde zich evenwel de uitvoer gedurende deze jaren met ongeveer 3700 ton per jaar, meest naar Duitschland. Aangezien bij onderzoek is gebleken, dat de invoer voornamelijk per as doch niet per spoor, uit België plaats heeft en geen industrie is gevonden, voor welke dit hout is bestemd, moet men aannemen, dat de exporteurs van populierenhout naar Duitschland zich niet meer in ons land van hout voorzien doch dit sedert 1933 grootendeels uit België betrekken.

Ziehier, mijne Heeren den toestand waarin onze boschbouw zich thans bevindt; behalve voor het mijnhout, een sterk verminderd gebruik en voor al het hout een uiterst lage, voor veel sorteeringen helaas een voortdurend dalende prijs.

Is het wonder, dat de boscheigénaren, die op zware lasten

zitten en die ook overigens den ongunst der tijdsomstandigheden aan den lijve gevoelen, de grootste moeite hebben om hun bezit, waaraan zij vaak door familietraditie zijn verbonden, in stand te houden? Wekt het nog bevreesding, dat er in onze particuliere bosschen zoo goed als niets meer wordt geplant en alle werkzaamheden, zoo er al wordt gewerkt, tot den geringsten omvang worden teruggebracht en dat allerwege ontslag van personeel plaats heeft? Spreekt het niet vanzelf, dat veel arbeiders, die in het boschbedrijf, in houthandel en -zagerij of bij de plantsoenkweekers steeds werk vonden thans als steuntrekkers op de openbare kas zijn aangewezen?

In ons land van boter en kaas neemt de boschbouw slechts een bescheiden plaats in en bij de groote belangen waarom het thans gaat om onze land- en tuinbouw op de been te houden, worden de groote nooden van den boschbouw, van den boscheigenaar en van de talrijke personen, die direct of indirect hun bestaan daarin vinden, van boscharbeider en houtsleeper, kweeker, houthandelaar en -zager, voorbijgezien.

En buitendien, is het niet een groot volksbelang, ja, zelfs een Staatsbelang, dat ons boschgebied in stand blijft, dat de bosschen worden behoed voor verval, dat de verjonging ervan steeds en op het juiste tijdstip plaats heeft, en dat de boscheigenaren in staat blijven hun boschen te behouden?

Wekt het tot nu toe onthouden van elken steun aan den boschbouw, terwijl zoo groote bedragen uit 's landskas worden beschikbaar gesteld voor de leniging van den nood in zijn zustercultures, niet den schijn, of van overheidswege wordt gespeculeerd op de onmacht van den particulieren boschbezitter wegens het ontbreken van voldoende afzet om zijn bosschen te sloopen of zich van zijn eigendom te ontdoen, een speculatief vertrouwen, dat het voor onze volkshuishouding onmisbare particuliere boschbezit ondanks den nood der tijden toch wel instand zal blijven?

En doet het niet denken, dat in overheidskringen nog steeds, misschien onbewust, de meening heerscht, dat boschbezitters immers tot het vermogende deel van ons volk behooren?

Uit verschillende publicatie's in ons tijdschrift en in dat der Nederl. Heidemaatschappij zal U zijn gebleken, dat zoowel onze Vereeniging, het Staatsboschbeheer, de Nederlandsche Heide Mij. de Vereeniging het Grondbezit, de Vereeniging van Rentmeesters en de Commissie tot gebruik en de verwerking van inlandsch hout in Nederland verschillende pogingen bij de Regeering hebben gedaan om te komen tot het verleenen van steun aan den boschbouw. Tot nu toe hebben deze pogingen geen succes gehad.

In den laatsten brief van 2 Januari 1935 deelt de Minister van Economische Zaken mede: „dat een definitieve beslissing inzake steunverleening aan den Nederlandschen boschbouw vooralsnog afstuit op bezwaren, zoowel van financieelen als van technischen aard”.

U heeft dit kunnen lezen in de Februari aflevering van ons tijdschrift.

Is het noodig, U te zeggen, dat de pogingen om te geraken tot steun aan het boschbedrijf in al zijn vormen, b.v. door verhooging van den mijnhoutprijs, beperking van den invoer van populierenhout en van gezaagd eiken- en beukenhout bij onderlinge samenwerking onverzwakt voortgang hebben?

Het spreekt vanzelf, dat het bestuur onzer Vereeniging steeds paraat is en dat wij ons door U gemachtigd weten ten deze te handelen waar, wanneer en op de wijze als wij meenen, dat bevordelijk is voor de belangen, zoo van onze Vereeniging en hare leden als van ons boschbedrijf in het algemeen.

Naast pogingen tot het verkrijgen van rechtstreekschen steun aan den boschbouw wordt steeds getracht, ondanks den toenemenden concurreerenden invloed van buitenlandsch hout, het afzetgebied voor ons inlandsche hout te handhaven en uit te breiden. Ik denk hier aan het werk van de Commissie voor het gebruik en de verwerking van inlandsch hout in Nederland, die in dit opzicht, dank zij de medewerking van verschillende overheidslichamen, reeds veel heeft bereikt en onvermoeid in deze richting verder werkt.

Zooals U weet, wordt tegenwoordig in de daarvoor in aanmerking komende bestekken van den Rijkswaterstaat een dubbele inschrijving gevraagd en wordt het werk, wanneer dit niet tot al te hooge kosten leidt, in inlandsch hout uitgevoerd, en in sommige gevallen in buitenlandsch hout, dat hier te lande wordt gezaagd.

In overleg met het Departement van Waterstaat is nu ook een doeltreffende contrôle ingesteld om ervoor te zorgen, dat waar inlandsch hout of hier te lande gezaagd buitenlandsch hout wordt voorgeschreven, dit inderdaad wordt geleverd.

Dank zij de samenwerking van den houthandel, de Rijkscommissie voor Werkverruiming en de Staatsmijnen is het genoemde Commissie mogen gelukken twee belangrijke leveringen van dwarsliggers en wisselhout aan de Staatsmijnen in inlandsch hout te doen uitvoeren. Op herhaald aandringen zijn hierbij als proef ook beukendwarsliggers gebruikt.

Het ging hier om de verovering van een blijvend afzetge-

bied voor ons hout want de Directie der Staatsmijnen heeft de verzekering gegeven, dat, zoo deze leverantie's goed zouden uitvallen, in de toekomst steeds offerte in inlandsch hout zal worden gevraagd.

De Commissie „Inlandsch Hout” heeft naar aanleiding hiervan een beroep gedaan op de boscheigenaren om deze leveringen door een willige houding bij den verkoop van hun hout mogelijk te maken.

In dit verband moge ik herinneren aan het verschijnen in het begin van deze maand van het eerste deel van het Verslag van de Commissie uit de Tweede Kamer tot het instellen van een onderzoek naar de N.V. „Spoorhout” en het grindbaggerbedrijf te Linne.

Het eerste deel, handelend over „Spoorhout” is voor f 0.70 te verkrijgen bij de Landsdrukkerij.

Zonder nader in te gaan op dit, van een zeer diepgaand en objectief onderzoek getuigend verslag, wil ik toch wijzen op blz. 15 daarvan, waar genoemde Commissie het vertrouwen uitspreekt, dat in den vervolge op het gebied van den houtaankoop door de Nederlandsche Spoorwegen binnen de grenzen van het technisch en economisch verantwoorde alles zal worden gedaan wat tot steun van den inlandschen boschbouw kan strekken.

Ziet, mijne heeren, zelfs al zou dit onderzoek slechts de inderdaad hoogst belangrijke uitkomst hebben, dat onze boschbouw dit onmisbare afzetgebied voor ons eiken- en beukenhout zou terug krijgen, dan reeds zou dit tot groote voldoening stemmen.

In het Aprilnummer van ons tijdschrift is een uitvoerige mededeeling verschenen over het vanwege het Provinciaal bestuur van Gelderland met de Nederlandsche Heidemaatschappij ingestelde onderzoek naar de mogelijkheid tot verharding van wegen in ons land met ronde houtblokjes.

Dit onderzoek heeft helaas uitgewezen, dat een zoodanige verharding, in vergelijking met andere verhardingswijzen veel te duur zou komen. Een goede betonweg komt n.l. bij 5 m breedte op ongeveer f 15000.— tot f 18000.— per km, een goede ongefundeerde klinkerweg op f 10000.— tot f 12000.— per km, terwijl een bestrating met hout op houtfundeering op meer dan f 21000 per km moet worden berekend, zelfs wanneer een houtprijs van f 5.33 per m³ franco op de plaats van gebruik als basis wordt genomen.

Atgezien van het kostenbezwaar staan andere factoren aan een uitvoering in den weg, b.v. het feit, dat hiervoor geen afvalhout in aanmerking kan komen en het conser-

veeren van de blokjes zeer spoedig na de velling, althans na Maart binnen één week dient te geschieden.

Volgens de tegenwoordige verhardingswijze met ronde blokjes is hierin dus helaas geen afzetgebied voor ons grovedennenhout gelegen.

Hoewel de pogingen om voor ons land te komen tot een, zij het nog zoo bescheiden opgezette, boschstatistiek door de uiterste beperking van 's Rijks uitgaven tot nu toe niet tot verwezenlijking konden komen, verheugt het mij U te kunnen mededeelen, dat niettemin in deze richting ten aanzien van een onderdeel van zulk een statistiek, onlangs een eerste stap is gedaan.

In overleg met de Commissie voor de Boschstatistiek heeft de Directeur van het Staatsboschbeheer aan eenige daarvoor in aanmerking komende personen een formulier toegesonden waarvan de invulling de noodige gegevens zal verschaffen voor de samenstelling van een houtprijzenstatistiek.

Het ligt in de bedoeling het aantal berichtgevers geleidelijk uit te breiden en de resultaten openbaar te maken.

Het kenmerkende van den boschbouw, dat men met kleine middelen veel moet trachten te bereiken, komt ook hier tot uiting.

Een belangrijk lichtpunt in deze donkere tijden is voorzeker het feit, dat het voortbestaan van het landgoed „de Hooge Veluwe” blijkens berichten in de pers als verzekerd mag worden beschouwd.

Het betreft hier een feit van hooge cultureele beteekenis voor het Nederlandsche volk en een woord van hulde aan al de personen, die hiertoe hebben meegewerkt is zeker niet misplaatst.

De opsomming van de sedert onze najaarsvergadering plaats gehad hebbende belangrijkste voorvallen op boschbouwkundig gebied zoude niet volledig zijn, wanneer ik als slot niet enkele woorden wijdde aan de iepenziekte.

Dat deze ziekte in den vorigen zomer weer zeer ernstig tot uiting kwam, is U bekend.

De bestrijding ervan heeft zich in hoofdzaak beperkt tot de streken in ons land, waar de iep in economischen en aesthetischen zin een groote beteekenis heeft. Het overige gedeelte van ons land is zooveel doenlijk van stervende iepen gezuiverd. In 't geheel, werden op last van de Regeering omstreeks 32000 iepen geveld.

De werkzaamheid van het Iepenziekte Comité beperkt zich, zooals U weet, echter niet tot de bestrijding van de ziekte, het heeft ook gezocht naar iepensoorten, die resistent zijn tegen *Graphium ulmi*.

Na alle op de geheele wereld bekende iepensoorten en,

-varieteiten op hun gevoeligheid voor iepenziekte te hebben onderzocht is Dr. B u i s m a n van het Phytopathologisch Instituut te Baarn erin geslaagd een iep te vinden, die tot nu toe onvatbaar voor de iepenziekte is gebleken. Het is de zaailing no. 24 van den Europeeschen veldiep (*Ulmus foliacea* Gilibert). Van deze zaailing zijn aan een aantal kweekers in ons land enten verstrekt en deze zullen in het volgend seizoen in den handel komen.

Al moet nog worden afgewacht of deze iep, wat habitus betreft, zal kunnen wedijveren met onzen ouden iep, toch zal deze jonge telg met open armen worden ontvangen.

UIT DE DAGBLADEN.

„De Telegraaf” van 1 Juni 1935.

COMITE TER VOORKOMING VAN BOSCHBRAND.

HENGELO (Gld.), 31 Mei. — Op het plan gekomen door den boschbrand van enkele weken geleden hebben belangstellenden in een daarvoor belegde vergadering van belanghebbenden een comité benoemd, dat een organisatie in het leven zal roepen ter voorkoming en blussching van boschbranden.
